

Herr Arge Gysler
Nils Juelsgt. 38 I
O s l o

ER DE KLAR OVER

at vi når langt og får folk i hele landet i tale?

HAR DE NOE PÅ HJERTET så bruk våre annonsespalter

32 øre pr. mm.
Reservert plass etter avtale.

Løssalgpris 25 øre.

Nr. 11

Mandag 2. april 1951

5. årg.

Vårt forbund retter henvendelse til Stortinget.

Stortingsmelding nr. 64, holder ikke for nærmere granskning

Da det ble gjort kjent at Justis- og Politidepartementets innstilling av 8. september 1950, med tilhørende bilag, angående «angrepene på rettsoppgjøret med landssvikene», ifl. kgl. res. av samme dag var besluttet oversendt Stortinget som Stortingsmelding, var det med en viss spenning at vårt Forbunds sentralledelse gikk til å orientere seg i det materiale som var lagt fram. Ikke bare var det jo i og for seg et høyst uvanlig skritt at et helt ensidig partsinnlegg fra påtalemyndighetens side på denne offisiøse måte ble lagt fram for offentligheten, men det var også grunn til å nære engstelse for at hovedleverandørene til Stortingsmeldingens stoff — slik disse herrers innstilling til selve oppgjøret tidligere hadde gitt seg utrykk — ville by på påstander som ikke holdt for en nærmere granskning.

Den engstelse som man på denne måten næret, har ikke vist seg ugrunnet.

Riksadvokat Andr. Aulies

og kst. riksadvokat Ø. Thommessens fremstillinger faller etter sin art i to deler, en spesiell som gjelder særskilt navngitte opponenter mot oppgjøret, og en mere generell som behandler oppgjørets historiske og rettslige forutsetninger og konsekvenser. Det siste kommer særlig frem i kst. riksadvokat Ø. Thommessens fremstilling.

Den dom som i desbr. 1950 ble avsagt av Eidsivating ordi-

Riksadvokat Aulie,
«verkets» ansvarlige redaktør.

har på en overbevisende og helt ugjendrivelig måte slått fast at påtalemyndighetens — og såvidt man forstår Justisdepartementets — oppfatning av forholdets spesielle side ikke holder stikk. Etter det opplegg som her var gjort fra de nevnte myndigheters side — og på en helt ekstraordinær måte —, må rettsavgjørelsen ha artet seg som noe av et sjokk. På en utvetydig måte hadde en uhildet lagrett — bestående av 10 legmenn — dokumentert at hva en kaller «folkets rettsfølelse», i en vesentlig grad avviker fra den oppfatning som de justitielle myndigheter hadde gjort gjeldende.

Konsekvensen av denne dom må uvøyerlig bli den at man blir

gikk, var det Forbundets hensikt å legge fram en særskilt redegjørelse. Det var nemlig ikke vanskelig å konstatere at meldingen på dette område dels var faktisk uriktig og dels såvidt ufullstendig at den ga et skjevt og misvisende bilde av de virkelige forhold.

Slik som det hele lå an, var man på det rene med at påtalemyndighetens og Justisdepartementets ekstraordinære skritt ved å gi et forlods opplegg gjennom en Stortingsmelding, forfulgte den dobbelte hensikt både å skape en utbredt publikumsopinion mot den såkalte opposisjon mot oppgjøret og til samme tid å søke fastslått i en offisiøs form et ønskelig grunnlag for den framtidige historiske oppfatning av okkupasjonstiden.

Ut fra den oppgave vårt forbund har satt seg

måtte det fremstille seg som en selvfølge at man meget nøye overvåket det materiale som på denne måten ble lagt fram for offentligheten og at man holdt det for en plikt å gi sin mening til kjennet såfremt man fant noe som man antok trengte å korrigeres.

Enn mere nødvendig fremstilt — Forts. side 2. —

«Æreslønnen» til Nygårdsvold

ER DEN IKKE FORMELT TORDEN?

Det var nok mange gode høremenn

Skulle en hørt make til sludder!

Dette hendte i det galskapens år 1945, om sommeren. Daværende direktør for Bredtveit fengsel, nåværende sosialminister Aslaug Aasland, spurte en fange om hun kunne forklare, hvorfor så mange kvinner gikk inn i NS. Fangen svarte, at det var vel av samme grunn som man vanligvis gikk inn i et politisk parti.

«Nei, svarte direktøren og la til i en doserende tone: «Det var fordi de var erotisk underernært»

Fangen bare måpte, for hun forstod ingen ting. Der satt den gamle jomfruen og fortalte, at fangen og hennes kvinnelige meningsfeller, var erotisk underernært, og fangen hadde vært gift i mange år!

Den logiske slutning en kan trekke av dette er, at alle de kvinner som ikke gikk inn i NS, men som sokner til andre partier, inklusiv Arbeiderpartiet inklusiv frøken Aslaug Aasland ikke er erotisk underernært.

Forhenværende Bredtveitfange.

tingmenn: «Hvordan iallverden kunne det komme på å gi Nygårdsvold «æreslønn», han som — etter mitt og trykningen av nordmenns syn — var skyld i at landet ble okkupert og kastet folk ut i forsagelse og lidelsek.

„Wie dumm haben wir gehandelt“!

Av Hroar Hovden

De uhyrlige feilgrep og rettsbrudd som er begått mot en rekke personer, vil den norske stat være ansvarlig for. Og når vi er kommet så langt at folket tvinger sine statsmakter til i disse spørsmål å oppføre seg anstendig, vil alle disse erstatningskrav komme på regningen, og da kan det hende seg at plyndringsfondet, som dets opphavsmenn er så stolte av, kommer til å lide av galloperende tæring.

(Heber)

III.

KORT TID ETTER GENERAL EISENHOWERS BESØK I TYSKLAND ble Alfred Krupp og åtte av hans direktører samt en rekke andre «nazistiske krigsforbrytere» satt på frifot. Jeg finner intet å bemerke til at forskrekkelsen var stor og alm. blant våre hjemlige «demokrater», og at «Dagbladet» ble så forvirret at det sto på hodet. Det har jo i den senere tid vært temmelig mange rystelser i den leir, både «seiren» og «holdningen» begynner jo å bli noe frynset og medtatt av tidens tann, og den søte «seiersrus» er med skam å melde på god vei til å bli en grå og angerfull bakrus. Men dem om det!

Den 44-årige tyske krigsindustriherre fikk ikke bare sin frihet og sine medarbeidere igjen, — han fikk også sin formue. Det dreier seg ikke om småbeløp. Engelske blad oppgir mellom £ 75.000.000 og £ 125.000.000. Altså mellom 1500 og 2500 millioner norske kroner.

Det som interesserer oss er imidlertid ikke beløpets størrelse, men de premisser formuen ble tilbakegitt på. Jeg gjengir etter et engelsk blad:

«Avgjørelsen ble kunngjort av den amerikanske høgkommissær, John McCloy og øverstkommanderende for de amerikanske styrker i Europa, general Thomas Handy.

Når det gjaldt Krupps sak, uttalte McCloy: Alminnelig inndragning av eiendom brukes vanligvis ikke i vårt (amerikanske) rettsystem, og er i alminnelighet uforenlig (repugnant) med amerikansk rettsbevissthet. Selv ikke med slike som har gjort seg skyldig i de avskyeligste forbrytelser, har måttet tåle inndragning av sin eiendom.

Såvidt McCloy. Som man ser faller amerikansk rettsbevissthet og vesteuropeisk (derunder norsk) rettsbevissthet sammen på dette punkt. Eller som det står i Eidsvoll-grunnloven: «Jord og Boslod kan i intet Tilfælde forbydes».

riksadvokat Ø. Thomsensens irettesstilling.

Den store norsk desember 1950

ble avsagt av Eidsivating ordinnære lagmannsrett i straffesaken mot major Langeland og direktør Bergsvik som de angivelig hovedskyldige innen opposisjonen

Hylekoret

Stålkongen Krupp er sloppet ut fra fengslet og fått sine fabrikker og millioner tilbake. Men nå er hylekoret i full gang. Den amerikanske høykommisær arbeider nemlig på lengere sikt. Han forstår at Europa ikke kan forsvares uten tyskernes bistand. Og derfor gjelder det i tide å få ut igjen de som kan lede rustningsbedriftene. Vil Europa forsvare seg mot Sovjet og Den gule fare, så gjelder det å ruste i tide og gjøre det grundig, slik som bare tyskerne kan det. Det «demokratiske» hylekor kan nok innstille musikken, det hjelper så allikevel ikke hva de hylar, hvis Europa skal forsvares.

Tola.

I et fritt land

er det første kjennetegn, at man har en fri presse! Har vi det i Norge? Jeg overlater spørsmålet til deres egen besvarelse. Blir spørsmålet besvart med nei, så har De den rette forståelse; men svarer De ja, så går De med skylapper for øynene! Saken er den at vi ikke har hatt en fri presse siden 1940. Det er den faktiske sannhet.

Tola.

Grunnlovens paragraf 20

Herr Harsem fortjener alle NS-folks og frontkjemperes takk for sin betimelige oppmerksomhet på paragraf 20 i Grunnloven. Besynderlig at ikke en jurist før lengst har fremhevet denne klare og betydningsfulle bestemmelse i vår lovgivning. De dømte som nå ikke holder eller leser «8. Mai» har i herr Harsems artikkel i nr. 3 av bladet fått et tydelig eksempel eller bevis for hvor nødvendig det er for oss å følge med i «8. Mai».

Jeg tillater meg samtidig å eske juristers uttalelse om ikke samme paragraf vil ha konsekvenser også for

vek fra den oppfatning som de justitielle myndigheter hadde gjort gjeldende.

Konsekvensen av denne dom må uvegerlig bli den at man blir nødt til å sette et endog stort spørsmålstegn ved hele den såkalte Stortingsmelding. Har den raknet på vesentlige punkter, er det all grunn til å tro at heller ikke de øvrige anførsler kan tillegges større holdbarhet.

Forbundet for Sosial Oppreisning

var — etterat styret hadde satt seg inn i meldingens enkeltheter — av den oppfatning at det måtte bli de spesielt implisertes egen sak å svare for eller å gi tilsvarende på de siktelser og tiltalebeslutninger som var reist mot dem. Man er kjent med at også de fleste av dem det her gjelder, har forholdt seg i samsvar hermed og gjort direkte henvendelser bl. a. til Stortinget via Justisnemnda. Hva imidlertid de mere generelle anførsler i Stortingsmeldingen an-

til Nygaardsvold

ER DEN IKKE FORMELT IORDEN?

Det var nok mange gode høyremenn som stusset når høyres parlamentariske fører C. J. Hambro stilte forslag om «æreslønn» til Joh. Nygaardsvold — angiveligvis for at han var så modig å rømme ut av landet, da faren var som størst og vårt folk var stillet i de største vanskeligheter. Men londoner-oppholdet har nok synkervet så mang en god nordmann.

Jeg traff forleden en stortingsmann som var med i tinget i de hektiske dager i 1945, da det ikke var så nøye med formene og lovene. Ja, selv Grunnloven som skulle være folkets hjørnestein og som skulle trygge hver borger for vilkårligheter fra de skiftende statsmakters side, ble tråkket under føtter.

Paragraf 97 i sin knappe, men tydelige form, skulle vel ikke kunne mistydes, selv om man har vært fem år i London og kanskje glemt noe av morsmålet?

Jeg tillot meg å rette et nokså nærgående spørsmål til vedkommende

ne der komme på å gi Nygaardsvold «æreslønn», han som — etter mitt og egen av nordmenns syn — var skyld i at landet ble okkupert og kaltet folk ut i forsagelse og lidelser. Kostet 1300 soldaters liv og påførte landets skatteborgere en London-gjeld på etpar milliarder. Hvor var dere, da dere kunne finne på noe så absurd som å skjenke den mann «æreslønn»?

Jo, det kan du spørre om, sa han. Det gikk for seg på den måte at Hambro reiste seg og foreslo æreslønnen, men det ble ikke votert over forslaget, akkurat som den «berømlige Elverumsfullmakten». Den ble det heller ikke votert over! Forsåvidt er begge disse hambroske forslag ugyldige, hvis man skal følge konstitusjonelle og parlamentariske former.

Men Jesuiterordenen, helliger midlet, heter det.

Tro om vi i Norge heretter får såpass mange rakryggede nordmenn i stortinget, at skamplottene fra stortinget 1945 kan strykes over med svart og tykk tusj? Hvo som lever får se.

Er påtalemyndigheten berettiget til å unnlate påtale av forbrytelser etter eget forgodtbefinnende?

Dette spørsmål er merkelig nok nødvendig å stille i disse tider fordi en hel del mer eller mindre opplagte straffbare handlinger begått under og etter okkupasjonen av ikke — NS-folk er påtalt samtidig som NS-folk jo er straffet og plyndret uten skånsel. Jeg skal først vise hen til endel eksempler herpå fra major Langelands bok «Dømmer ikke».

1. Rådmann Hartmann og Oslo formannskap lot i krigens første dager gjøre istand Fornebu flyplass for tyskerne, så at disse kunne bombe norske tropper og norske byer. Er dette

utskrivning til sivilt arbeide, når dette skal tre istedet for militær tjenesteplikt. Mon ikke en dømt «landssvikker» med full rett kan hevde dette syn: «Jeg er dømt til rettighetstap og dermed skal det ha sitt forblivende i 10 år. Jeg mottar ingen «benådning» i noen form, og skal heller ikke ha noen atpåttraff i form av tvungen siviltjeneste på grunn av at jeg henholder meg til grunnlovens paragraf 20.» Juristene har ordet!

Avskjediget tjenestemann.

landsforrederi, straffbart etter vår straffelovs § 86?

2. Sør-Trøndelag fylkes centralkomite ved ordføreren i Trondheim, Ivar Skjånes, Johan Cappelen og Andr. Clausen lot gjøre istand for tyskerne i begynnelsen av krigen Værnes og Lade flyplasser, så at tyskerne kunne bombe norske tropper og byer m. m. uten for Trondheim. Er dette landsforrederi straffbart etter straffelovens § 86?

3. Administrasjonsrådet satte i gang krigsproduksjon for fienden i begynnelsen av krigen. Var det landsforrederi?

4. Marinens hovedverft i Høsten ble besluttet drevet videre under okkupasjonen bl. a. til bygging av krigsskip for fienden. Var det landsforrederi?

5. Kongsberg Våpenfabrikk ble likeledes besluttet drevet videre under okkupasjonen til fordel for fienden. Var det landsforrederi?

Ingen av disse handlinger er påtalt. Det kan nevnes mange flere eksempler fra den samme bok og det henvises til den, når naturligvis unntas de tilfeller

som er mortifisert i Langelands-saken.

Så har vi mishandlingen av NS-fanger, hvorom henvises til Martha Steinsviks bok «Frimodige ytringer» og de såkalte likvideringer d.v.s. overlagte mord begått av hjemmefrontmenn. Ordet likvidering, som opprinnelig var det bolsjevikiske uttrykk for politisk mord, er nå blitt et kjært ord i visse kretser også her i landet. Det bør vel også tas med Nygaardsvolds, Kohts og Ljungbergs beedigede forklaringer i Skancke-saken om at de ikke husket kapitulasjonsdokumentet, som de selv hadde påtegnet at de hadde sett. Det kan jo være mulighet for at her foreligger mened, som kan straffes med fengsel inntil 8 år. Som bekjent har Koht og Nygaardsvold utgitt bøker om forskjellige ting under okkupasjonen, og der tatt med både stort og smått, som de altså har husket, derimot husker de ikke kapitulasjonsdokumentet. — Det høres jo rart ut. Det kan også være grunn til å etterforske hvem der har sendt ut den rettsstridige parole om lovløse dager etter okkupasjonen. Selvfølgelig

sin eiendom».

Såvidt McCloy. Som man ser faller amerikansk rettsbevissthet og vesteuropeisk (derunder norsk) rettsbevissthet sammen på dette punkt. Eller som det står i Eidsvoll-grunnloven: «Jord og Boslod kan i intet Tilfælde forbyrdes».

Jeg siterer høgsterettsadvokat Gustav Heber: «For i formen å komme utenom forbudet mot å ruinere noen økonomisk har Høgsterett kassert hele vår tidligere skadeserstatningslære og skaffet oss en helt ny sådan, hvis rekkevidde i dag langt fra lar seg overskue, men som vil framkalle et retts kaos uten like. Hvis dette skal unngåes, blir senere medlemmer av Høgsterett nødt til helt å tilside sette landssvikprejudikatene og kasserer disse som prejudikater, eller de blir nødt til å dosere, at når det gjelder spørsmål om skadeserstatning har vi i Norge to vidt forskjellige rettsystemer, hvorav det ene kun gjelder i landssviksaker og det annet i andre erstatningssaker I så fall må de professorer som skal veilede de juridiske studenter under deres studium, holde særegne forelesninger i landssvikjuss og redegjøre for forskjellen mellom den og alminnelig juss, og vil de bli nødt til å gå temmelig dypt og grundig til verks når de uttømmende skal utrede forskjellen mellom disse to vidt forskjellige skadeserstatningslærer. Hvis de ikke underkjenner den ene av dem, vil de imidlertid få den håpløse oppgave å forklare og begrunne at begge er riktige. Jeg tror de vil bli nødt til å ta et kursus hos Berggrav og av ham lære å legge dobbelt bunn under sine utsagn».

Hvis jeg hadde vært så uheldig å være landssvikminister O. C. Gundersen, vilde jeg allerede straks tatt en tripp bort til kollega Meisdalshagen — han med pengeskruet — for å forberede ham på «det verste».

Vårt land og vårt folk er i lengden ikke tjent med negerjustis. Er vakker dag vil det bli et folkekrav at rettsstaten gjenreises, at rettssikkerheten gjenopprettes. Den dag må man blant annet være forberedt på at der vil bli spørsmål etter plyndringsfondet. Hvor er de enorme verdier — formuer, pengebeløp — som stikk i strid med norsk lov og rett ble fratatt så mange av våre landsmenn? spørres det på regnskapets dag.

Den dag plyndringsfondet skal tilbakebetales til de virkelige eiere, gjelder det at «fondet» er på plass. Hvis ikke, blir det atter den arme finansministeren som må holde for. Og det kan bli en ubehagelig overraskelse for ham. Eller for skattyterne. Eller for begge parter.

4. mars 1951.

HROAR HOVDEN

har ingen myndighet rett til å sende ut en slik parole. De som har gjort det har i virkeligheten satt igang mishandlingen og plyndringene av NS-folk og gjort seg medskyldige i disse utskielser. Det røper et ikke så lite forbrytersk sinnelag. Det samme kan man si om dem, som for fullt alvor forsøkte å påvirke Nygaardsvolds regjering til å utvise alle NS-medlemmer, som jo er norske statsborgere, til Tyskland. Vis av forbrytelser begått av ikke NS-folk som påtalemyndigheten har latt være å påtale.

Det i overskriften stillede spørsmål må selvfølgelig besvares benektende: — Påtalemyndigheten har ikke lov til rent vilkårlig å unnlate å påtale straffbare handlinger. Det skulle også bare mangle! Ellers ville det bli den rene korrupsjon i rettsvesenet. — Straffeprosesslovens § 85 regner opp betingelsene for å unnlate påtale. Dette betyr at når ingen av disse betingelser foreligger, skal påtale skje. Med hensyn til de forbrytelser vi taler om rammes de ikke av noen av de betingelser som er nemnt i straf-

felovens § 85, således heller ikke av betingelsen: «Når det antas at intet offentlig hensyn krever at den straffbare handling påtales, nemlig når særdeles lang tid er hengått siden dens forøvelse.» Offentlige hensyn krever nettopp at den slags forbrytelser påtales. Påtalemyndigheten har vært og er fremdeles forpliktet til å påtale disse forbrytelser, når det kan skaffes tilstrekkelig bevis. Forsømmelse av denne plikt er belagt med straffe etter straffelovens § 118, som lyder så: «En offentlig tjenestemann, som ved misbruk av sin stilling hindrer nogens lovlige straffefellelse eller fellelse til den forskyldte straff eller som utenfor de i loven hjemlede tilfelle eller på annen måte enn den lovhjemlede måte unnlater å forfølge en straffbar handling, straffes med tjenestens tap eller med hefte eller fengsel inntil 3 år».

Altså: den riksadvokat, statsadvokat og politimester som uten for de i loven hjemlede tilfelle unnlater å forfølge straffbare handlinger gjør seg skyldig i forbrytelse mot straffelovens § 118.

Redaktør

Arvid B. Arntzen

Forretningsfører

Per Kvendbo

Kontor: Fløyveien 25, Kr.sund. — Telef. 1330. — Redaktøren 2918.

Abonnementspris kr. 16,00 pr. år

Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Attenlandenes truende uvær.

IDAG skal vi begynne med et citat av USA.s tidligere utenriksminister Edward R. Stettinius i hans bok «Roosevelt og Russerne»: «Churchill sa at han nylig hadde lest Uavhengighetserklæringen og at han var glad for at Atlanterhavserklæringen var innlemmet i samme bok. Statsministeren erklærte at han fremdeles var tilhenger av det som stod i den. Så ble han alvorligere og bemerket at det var vel og bra med de fire friheter, men at den viktigste av dem var frihet for frykt. — Han sa videre at presidenten aldri hadde klarlagt for verden at hans ideal var frihet for internasjonal frykt. Det var mange land på jorden i dag, framholdt statsministeren, der folk fryktet sine egne regjeringer. Folk måtte bli fri for denne frykten, og han sluttet dramatisk med å si: Så lenge det flyter blod i mine årer skal jeg kjempe for dette.»

Ja, det er folk som frykter sine egne regjeringer og det gjelder ikke bare den sedvanlige propagandaklisjeen om folkene øst for jernteppet, Det gjelder oss selv — ikke bare oss som er utstøtt av samfunnet ved politisk maktbud, men like meget mannen i gaten. Det er vel og bra rent «demokratisk» sett og i kraft av hr. Oksviks valgmanipulasjoner, at regjeringen har flertall i stortingsalen, men den har intet flertall i folket, og misnøyen øker for hver dag som går både ute på arbeidsplassen og i de brede lag. Når den ikke kommer spontant til uttrykk, er årsaken ikke bare den talentløse opposisjon som ennå lever under fellesprogrammets kvelertak, men også frykten for å si noe. Denne frykten gjelder ikke bare utenrikspolitikken, om hvilken menigmann holdes uvitende inntil sløvhet, den gjelder også den innenrikspolitiske utvikling som nærmer seg politistaten under «velferdsstatens» maske. Denne frykten synes å være blitt noe av et internasjonalt fenomen. Således skriver professor Ludwig von Mises i «Liberty and Western Civilization» følgende: «Intet intelligent menneske kan unngå å forstå at det sosialistene, kommunistene og planøkonomene har arbeidet henimot er den mest radikale avskaffelse av individets frihet og opprettelsen av en allmektig stat.»

Vi føler den allmektige stats knugende hånd over oss — ikke bare sløvende i åndslivet og det politiske liv, men også når det er tale om livets materielle behov: Hus, mat, klær og de rester av livets goder som etterkrigstiden ennå kan by på til toppskattepriser. Og ve den, som våger å gå mot forordningene. Det begynte med, at vi som tok hånd om landets styre i okkupasjonens svarte år ble brennmerket av dem, som rømte fra det hele. Det fortsatte med lovør, forordninger og restriksjoner, som mot enhver rettsfølelse i folket av ren vanvare kan gjøre annet hvert menneske til lovbrøyer, og det ikke bare blant dem, som står velferdsregjeringen i mot, men langt inn i A-partiets og den mektige sfinx LO's rekker.

Det er moralsk forsumpning, det er sløvhet og tretthet i Aftenlandene. Og ingen ønsketenkning kan bringe trøst, alle lever for dagen og stjeler seg til litt glede bak uniformitetens maske. Skulle noen våge et sprang ut av geleddene, heves velferdsstatens og planøkonomiens pekefinger truende mot den arme synder, og kollektivfanatikerens maske griner skremmende selv mot den taus tenkende.

Det er hårde ord, men engang i mellom må de sies, så lenge det ennå finnes papir og trykksverte for anderledes tenkende. Det kan bli verre senere hvis ingen sier fra, for knappheten synes å vokse, ikke bare når det gjelder den før så selvsagte frihet til å tenke og tale, men også når det er tale om de materielle forsyninger. Dette er ikke bare et norsk eller nordisk, men også et vesteuropeisk problem, og vi sier med den svenske okkupasjonschef den mek-

Den tyske politikk forekom Quisling feilaktig

Nordmennene forstod ikke hans politiske hensikter

Vi offentliggjør i dag Hannes Reins annen artikkel som han for en tid siden offentliggjorde i det tyske tidsskriftet «Der Weg» som kommer ut i Buenos Aires.

DA så den tyske okkupasjon virkelig kom 9. april 1940 flyktet den sosialdemokratiske regjering Nygårdsvold og tok kongen med fra Oslo uten å gi befolkningen noensomhelst forholdsregler eller gi mobiliseringsordre. I virkeligheten hadde jo denne regjeringen selv gjort en varig motstand umulig gjennom den planmessige ødeleggelse av forsvarsmidlene. Som eneste ansvarlige politikere ble Quisling tilbake i Oslo og gjorde gjennom

var det en sterk stemning for opptakelse av forhandlinger med tyskerne. Man ønsket en fredelig overenskomst med okkupasjonsmakten slik som man hadde funnet det i Danmark. Men fra de gamle partier ble det framstillet som om Quisling var en hindring for dette. Videre håpet den tyske gesandt, minister Bräuer på dette tidspunkt ennå å komme til en fredelig overenskomst med kongen og den flyktede regjeringen.

UNDER DISSE OMSTENNDIGHETER

erklærte Quisling at han ikke ville stå i veien for en fredelig løsning og trådte tilbake med en ny proklamasjon. Samtidig ble

Slik så lagmann Erik Solem ut. Vi synes at fortidens slagskygger knuger mannen.

Advokat Annæus Schjødt. — Hvordan han har det er det ingen som vet. — Men han stilte seg som anklager —

Riksadvokat Arntzen. — Hvordan han har det er det ingen som vet. — Men han stilte seg som anklager —

REFLEKSJONER

KNUT HAMSUN er av presidenten for den eksklusive forening Mark Twain Society utnevnt til Knight of Mark Twain. Han er den første nordmann som er vederfaret en slik ære. Sveriges representant i Society var Selma Lagerlöf og den finske representant er Jean Sibelius. Det kan nevnes, at president Truman er foreningens ærespresident, og det skulle vel telle noe, når man her står overfor en herre, som i sitt eget hjemland er hånet og dømt som landssviker. — Den gamle dikter på Nørholmen — han blir 92 år 4. august 1951 — var synlig rørt over utnevnelsen og har sendt takkebrev til foreningen idet han gir uttrykk for sin beundring overfor Mark Twains forfatterskap og sier at denne hører til hans yndlingsforfattere. En meget skrivende dame her i landet hevdet i den store rusens år, at Knut Hamsun hadde levet 10 år for lenge. Man kunne være fristet til å svare, at det hadde vært bedre hun ikke var født, for hun er ikke

MED QUISLINGS TILBAKETREDEN

var den siste representant for en norsk suverenitet i de besatte områder falt ut og et vacuum var oppstått. Utenriksembedet (det tyske) sendte da understatssekretær Habicht til Oslo for å bedømme situasjonen. Hans innberetning i Berlin førte til, at det ble innsatt en Rikskommissær for de besatte områder i Norge — Terboven. Denne forhandlet med representanter for alle de parlamentariske partier som stod under Stortingspresidiet, med den norske kirkes primas, og med Høyesterettsjustitiarius.

Etter en avstemning hvor det ble oppnådd kvalifisert flertall, erklærte man seg på norsk side beredt til i full utstrekning å imøtekomme de tyske ønsker, især deleshet da å avsette kongen — danne en ny regjering og gi denne gjennom en befullmektigelses anordning muligheten for å regjere uten Storting.

Terboven hadde — fordi han visste, at Quisling i sin «Nasjonal Samling» bare hadde en svak minoritet bak seg — satt seg helt ut over ham. Ja, han hadde sogar gått så vidt som å forlange av Quisling, at han for å berolige den innenrikspolitiske stilling skulle forlate landet og begi seg som Riksregjeringsgjæst til

verdig til å løse hans skobånd. Ennå en gang har han brakt Norges navn på alle høyintellektuelles leper, og når selveste ærespresident Truman går god for ham, må vel hatets og misnøyelsen blant hans egne små landsmenn gi seg omsider. — Men dessverre er det for sent til å kunne glede den hjemsøkte dikter. Han har bare historiens dom å fortrøste seg til, men den teller dog mere enn små menns og hysteriske kvinners fordommelse.

Overlæge Johan Scharffenberg er tross sine 82 år still going strong. Han arbeider på en ny bok — en dokumentarisk framstilling av krigens gang — og den ventes ferdig til våren. I mens skriver han fortsatt i dagspressen og er en årvåken forkjemper for sannhet og rett. I Morgenbladet 48/51 siterer han Halvdan Koths ønske om at Storting og Utenriksdepartement vil gi ut en fullstendig aktstykkksamling om vår utenrikspolitikk inntil 9. april 1940 under offisielt ansvar og på en slik måte at en kan være trygg for at referatene er fullt ut korrekte. «Det samme har jeg inntrengende framholdt», sier Scharffenberg. «Men så lenge almenheten ikke reiser uimotståelige krav om full klarhet over okkupasjonsforhistorie, vil Storting og Utenriksdepartement ikke lette på sløret. Det svenske utenriksdepartement har vist langt større åpenhet ved offentliggjørelsen av dokumentamsamlingen «Förspelet til det tyske angrepet på Danmark och Norge den 9. april 1940». — Vi slutter oss til dette krav og vi spør: Hvorfor nøler de? Det er ikke «demokratisk» bevisst å holde folket uvitende om det som virkelig hendte, og det er diktatur å fordølge sannheten mot folkets ønske. Det må være svære synder og forsømmelser som skal skjules og det skaper mistillit og uro ute i folket. —

Karl Renner, den nylig avdøde president i Østerrike, var en mann med tro på livet tross alle hjemsoekelser. Før sin død hadde han talt inn på stålband en manende hiisen til sitt folk. Østerrike begynner å bli trett av forsøkene på å få en slutt på firemaktokkupasjonen, sa han og uttalte en hård dom over at seierherrene hadde avslått Østerrikes anmodning om å få delta i fredsforhandlingene og over at de forberedte en tvangstraktat. «Vi østerrikere mister imidlertid ikke motet. Vi likner et folk som er stått opp fra det døde, vi har på en

Dette er narde ord, men engang i menom ma de sies, sa lengde det enna finnes papir og trykksverte for anderledes tenkende. Det kan bli verre senere hvis ingen sier fra, for knappheten synes å vokse, ikke bare når det gjelder den før så selvsaagte frihet til å tenke og tale, men også når det er tale om de materielle forsyninger. Dette er ikke bare et norsk eller nordisk, men også et vesteuropeisk problem, og vi sier med den svenske kopperasjonens sjef, den mektige direktør Albin Johannsson: «Vore rikets affärer min affär, skulle jag se till, att jag hadde varor — det som fanns i riksbanken vore av mindre betydelse». Men — affären er ikke hans eller vår, den er underlagt et diktatur som handler ut fra maktsproget: Vi alene vite. Og det skjer i vestdemokratienes navn. —

P. Chr. A.:

«Det tilligger ikke oss å øke samfunnets straff ved særaksjoner»

Aftenpostens kjente og fryktede sportsredaktør P. Chr. A. ndersen har overvært skøyte-tinget på Lillehammer og kommenterer dette i en stor, ledende artikkel på bladets sportsside for mandag morgen 5. mars 1951. Her skriver han bl. a. ordrett (uthevelser er gjort av oss):

«Den såkalte 'Hodt-saken' fikk sin parlamentariske 'ildprøve' på Lillehammer. Det var øyensynlig ikke gått så lite agitasjon i den på forhånd, og sakt i rettfærdighetens interesse, fra begge sider. Forbundsstyrets linje var den samme som Norges Idrettsforbunds og som idag er samfunnets. Vi skal føre de villedte tilbake til samfunnsoppgavene. De regler samfunnet stiller opp, skal vi følge. Den straff samfunnet har ilagt den enkelte lovovertreder, tar også vi til etterretning. **Det tilligger ikke oss å øke denne straff ved særaksjoner.** En del av skøyte- løperne har ikke denne side av saken klart for seg. De overser også at samfunnets lovovertredere har bruk for vår tilgivelse, og at et slikt syn i det lange løp sikkert kommer samfunnet til gode.

Et par av våre skøyte- løpere har hatt sitt eget syn på denne side av landssvikoppgjøret og har valgt å følge sine egne linjer på tvers av idrettsorganisasjonen».

Herr Andersen har altså på Lillehammer valgt det meget for-

nuftige standpunkt å følge Norges Idrettsforbunds linje som i dag er samfunnets. Men hvorledes praktiseres herr Andersens lære når det gjelder hans eget forbund, nemlig Norsk Presseforbund, hvor han, som kjent er en toneangivende forgrunnsfigur. Herr Andersens forbund har sitt eget syn på denne side av landssvikoppgjøret og har valgt å følge sine egne linjer på tvers av samfunnets. Man har funnet at det nettopp tilligger dette forbund å øke samfunnets straff ved særaksjoner i form av boikott av tidligere pressemenn som er blitt rammet av oppgjøret.

En pressemann som har sonet den av samfunnets lovlige dømmende myndigheter idømte straff og altså har oppgjørt sin brøde, vil når han er vendt tilbake til samfunnet, oppdage at en privat forening har dekretert at straffen tvertimot skal **utvides** og **føres videre** i form av (livsvarig?) utelukkelse fra enhver arbeidsmulighet innen hans eget yrke. Det sitter i dag mang en tidligere pressemann rundt i landet, fylt av fortvilelse og økonomiske bekymringer for sine pårørende og seg selv, kanskje også tyngt av sykdom, men hans gamle yrke er stengt for ham. Og å få noe annet å gjøre vil i de fleste tilfeller være vanskelig, for ikke å si umulig.

På Lillehammer preker herr Andersen samfunnets linje, når det gjelder skøyte- løpere. Men i Oslo forbeholder han seg å ha sitt eget syn og å følge en linje som går på tvers av samfunnets, — når det gjelder tidligere kolleger. Da forbeholder han seg rett til å øke samfunnets straff ved særaksjoner. Det er i sannhet forskjell på kong Peder og Jørgen skøyte- løper!

Det er på tide at det kommer en prinsipiell rettsavgjørelse av hvorvidt presseforbundets boikottbeslutning er lovlig eller ikke. **X2.**

Advokat Annæus Schjødt. — Den ut-
svende: «På vegne av — — —»

Kringkastingen kjent at han hadde dannet sin regjering for å kunne representere den norske selvstendighet overfor okupasjonsmakten og på denne måten sikre kontinuiteten i statens styre.

FORELØBIG BLE DET MED DENNE KRINGKASTINGS-MEDDELELSE

På den ene side ønsket den tyske øverstbefalende generaloberst v. Falkenhorst ingen politiske eksperimenter, mens det enna ble kjempet 50 km fra Oslo. På den annen side var de viktigste punkter i landet allerede besatt, og regjeringen Nygårdsvold avskåret fra en praktisk utøvelse av regjeringsmakten. Og i de gamle partikretser

Riksadvokat Arntzen. — Hvordan han har det er det ingen som vet. — Men han stilte seg som anklager —

forvaltningsoppgavene i de besatte deler av landet overtatt av et administrasjonsråd, som ble sammensatt av ikke partipolitiske personligheter. Ved denne overtakelsen holdt formannen høyesterettsjustitiarius Paal Berg en tale, der han uttrykkelig takket Quisling for hans «patriotiske og uegennyttige handlesett». Regjeringen Nygårdsvold derimot viste ingen vilje til forhandling, idet de stolte på den engelske våpenhjelps virksomhet, og kongen vegret seg ved å anerkjenne det omtalte Administrasjonsråds legalitet. Kamphandlingene gikk sin gang til de britiske tropper flyktet og regjeringen Nygårdsvold tok igjen kongen med seg og flyktet ut av landet.

Utenrikskronikk

Undergrunnsbevegelse bak jernteppet

Den som søker seg fram på korbølgen, kan tid om annen på 42 meterbåndet høre en frihets sender fra Wien. Den taler for den tsjekkosllovakiske undergrunnsbevegelse, som for tiden gjør seg sterkest og mest virksomt gjeldende i Slovakiet. Den største av disse kommunistfiendte lige organisasjoner er «Den hvite legion», som etter alt å dømme har medlemmer langt inne i kommunistpartiet og departementene. Dette fremgår av den kjennsgjøring at mange frihetskjemper får advarsel av «Den hvite legion» like før de skal arresteres av politiet og således får sjansse til å flykte. Legionen har, forteller Den frie tsjekkiske informasjonstjeneste, gjentatte ganger angrepet kommunikasjonene i Slovakiet og nevner forøvrig som største bedrift brannen i oljekildene ved Malacky i fjor i august. Brannen forårsaket forvirring bl. de kommunistiske makthavere og var et alvorlig slag mot oljeleveransene til Sovjet. Legionen er godt organisert og den vokser fra dag til dag.

Det er imidlertid ikke bare i Tsjekkosllovakiet at frihetsbevegelsene er en stadig mere omseg-

gripende trussel mot kommunismen. Også i de andre land bak jernteppet syder og koker det, slik at sovjetmyndighetene har måttet erkjenne at de eksisterer som «banditter, terrorister og skadelige elementer». I Ukraine og Hvite-Russland er en ny frihets sender dukket opp og den preker åpent opprør. Den ukrainske frihetsbevegelse UPA (Ukrainska Povstanska Armija) opererer i Ukraine og Karpato Ukraine. — Den teller i alt ca. 200,000 mann og ble inntil våren 1950 ledet av general Taras Cuprinka, som ble drept i nærkamp av russiske soldater, da hans hovedkvarter ble overfalt av sikkerhetspolitiet og avdelinger av den røde hær. Hans etterfølger er oberst Vasil Koval og under hans ledelse fortsetter kampen med uforminset styrke. En UPA-avdeling overfalt for kort tid siden statspolitiet MVD's hovedkvarter i Mukacevo og drepte bl. a. to høyere russiske offiserer samtidig som den erobret en mengde automatiske våpen. Samme natt satte UPA ild på olje raffinaderiet i Mukacevo og sprengte jernbanebroen i Podgori any i luften, mens et russisk militærtog passerte.

UPA står i nær forbindelse med den polske undergrunnsbevegelse, som disponerer over en sterkt vepnet organisasjon. Denne holder til i de nesten utilgjengelige Tatrafjellene og har våpen fra den annen verdenskrig. Befolkningen omkring sørger for mat og klær til dens medlemmer. Det er sabotagevirksomheten som opp tar tiden og den rettes først og fremst mot trafikkforbindelsene. Det kommer ofte til blodige sam benstøt med kommunistenes troppeforband og politiet.

UPA samarbeider også med de ungarske partisaner som er i virksomhet i alle deler av landet. — Disse har for det meste russiske våpen og er delt opp i mindre av delinger, som foretar angrep på forsyningscentra, kommunikasjoner og politistasjoner. En russisk militærleir i Villany ble for noen tid siden overfalt. To vakter ble drept og flere hundrede rifler og maskingevær med ammunisjon ble tatt som bytte. Etter dette overfall arrestererte politiet over 200 mennesker for å få opplysninger om partisanerne, men det resulterte ikke i noe. Befolkningen var taus, for den hadde sine egne sønner i partisanernes rekker.

Også i Romania kjemper partisaner — anslagsvis ca. 60,000 og de har i den senere tid foretatt en rekke sabotagehandlinger uten at politiet har klart å splitte dem. Hovedstyrken skal ligge i Bukovina hvorfra den har kontakt med UPA, men det finnes også avdelinger i Banatet og andre områder ved den jugoslaviske grense, og disse samarbeider

de avslått Østerrikes anmodning om å få delta i fredsforhandlingene og over at de forberedte en tvangstraktat. «Vi østerrikere mister imidlertid ikke motet. Vi likner et folk som er stått opp fra det døde, vi har på en mirakuløs måte reist oss av krigens ruiner, vi tror på livet og er forvisset om mat menneskeligheten skal finne vei ut av den nåværende forvirring og oppnå en rettfærdig og varig fred». Gode ord og varme ord av den gamle herre som ofret hele sitt liv for landets framtid og helse. Måtte han bare få rett!

Israel har også laget en Finn Hodtdemonstrasjon. Under verdensmesterskapet i bordtennis i Wien nektet det israelttiske hold å stille opp til kamp mot Egypt. Det er de stadige rivninger mellom de to nasjoner som er årsaken og da kommer ikke selv den sportslige veddekamp på tale. Det internasjonale bordtennisforbund har tatt saken opp, men Israel er steil og hård og enna har vi ikke hørt om noen forsoning selv i bordtennis. Kanskje dette er noe for Trygve Lie?

Det er sagt!

Sigurd Hoel:

— Litt mere politi hvert år. Litt flere paragrafer hvert år, som ingen djevel kan finne ut av. Et par nye monopoler hvert år. Et dusin nye love hvert år. Litt flere pinner i hjulet for en mann med talent og initiativ. Litt mere bureaukrati hvert år.

Ingen erkjennelse mulig?

Av Helge Grønstad.

DAVIDO har vært ute i avisen for 1. mars og rystet av seg et følelsesutbrudd som jeg ærlig talt synes at han brude ha forskånet andre for.

Så bitre, så motvillige, så oppgitte som «alle NS-folk» blir framstilt i dette innlegget, er vi dog ikke. At vi har grunn til å føle ærlig harme over den måten vi er blitt behandlet på, og at vi også gjør det, det er så. Men vi er ikke i den grad harme at vi har mistet vettet!

Utøylet bitterhet og rykende sinne fører aldri til positive resultater. En begrunnet og underbygget harme kan i beste fall gjøre tjenesten som en vekker og som et incitament til handling. Men lar man denne harmen utfolde seg som enefaktor, kan man skyte en hvit pinne etter det å oppnå noe.

Og det er nettopp det — å oppnå noe — som vi som mener og vet at vi har litt urett, tar sikte på. Derfor er det også nødvendig at vi lidenskapsløst drøfter den beste måten å nå fram dit vi vil.

Makt har vi ikke, i et hvert fall ikke i øyeblikket den makten som skal til for å dominere de utslagsgivende beslutningsorganer. Men retten har vi. Og det er den som det gjelder å bringe for dagen, det er den som vi må overbevise våre vill-ledte landsmenn om at vi er i besittelse av. Og når makten til å dekretere det som er og bør være rett, er oss nektet, vel, så må vi bruke andre veier.

Vi som har gått inn for gjenreisningen — for NS-folkets æresoppreisning — vi har funnet å måtte gi vår velforforståtte harme en viss taktisk tilsetning. Vi har innsett at det fører lenger fram å bevege oss langs helt legale veier og å prøve den — sikkert nok møysommelige, men dog langt sikrere framgangsmåte: å bidra til at våre landsmenn får den faktiske opplysning som det er så helt på det rene at de mangler. At denne veien er møysommelig, er sikkert nok. De som har hatt interessen av det, har

dessverre gjennom mange og lange år hatt et fritt spill når det gjelder å fargelegge billedet etter sine egne ønskemål. Og i forholdenes medfør har det ikke kunnet unngås at de i atskillig utstrekning har hatt heldet med seg når det gjelder å skrive historie etter «egen kokebok». Det har vært en god hjelp å ha alle offentlige institusjoner plus så å si den hele presse til uinnskrenket rådighet.

Mot dette er det at vi så langt som våre meningsfeller gir oss økonomisk mulighet for det har satt inn vår opplysningskampanje. Det er opplysning — sann opplysning — som våre landsmenn trenger mer enn noe annet. Og det er den vi prøver å gi dem.

Resultatene kan selvsagt ikke utmåles nøyaktig i tid eller vekt. Vi har imidlertid gitt vår berettede harme den tilsetning som vi mener og tror skal føre oss til målet: **vi har mobilisert vettet, sindigheten og tålmodigheten.**

Faller vi ikke ut av rollen — gir vi oss ikke følelsen og stemningsutbruddene i vold — så vinner vi fram langs denne linjen. Det er våre norske landsmenn vi vender oss til. De er av samme rot og støpning som vi selv er det. Hverken bedre eller dårligere. Men ennå vet de for lite om hva som virkelig har gått for seg. Den dagen det går opp for dem at de på grunn av sin manglende viten har «felt domane ranke» over uskyldige mennesker, den dagen vil også oppreisningens stund være inne for oss.

La oss i sandrektighet arbeide med denne dagen som mål: La oss nytte enhver anledning til på anstendig og faktisk basis å gi dem som trenger det, den viten de ennå i dette øyeblikk mangler. Da snur vi — sakte men sikkert — hele den offentlige opinion i vår favør. Og da er resultatene våre.

Men — la oss for guds skyld ikke la oss forlede til slike stemningsutbrudd som Davido gjør seg skyld i: at vi gir helvete i all idealisme, at vi har avskrevet «Sirkus Norwegen» og avskrevet Vest-Europa!

I den forstand vi gamle NS-medlemmer var idealister, er vi det og blir vi det fortsatt. Vi knekkes ikke i vår idealistiske tro på det gode i livet fordi om vi må gjennomgå personlige gjenordninger. Og når det gjelder vårt land, så avskriver vi selv-

Svar til hr. Lilleide.

Fra Anders Lange.

Hr. Lilleide har valgt å misforstå mine to forsøk i artikkelform på å utsette de to borgerkrigsfrontene. Hr. Lilleide angriper meg personlig fordi jeg våger å tilkjennegi et standpunkt i denne sak.

Hr. Lilleide kaller meg i den anledning for en «Mitläufer». — For sikkerhets skyld vil jeg rekapitulere min fortid i så henseende:

«Jeg har bekjempet klassekamp teoretikkerne og deres statsdirigerende tilbøyelighet i hele mitt voksne liv. — Jeg gjør det framdeles.

Jeg har alltid vært en beundrer av Kiplings og Churchills England. Jeg har alltid vært en beundrer av Bismarcks Tyskland. Jeg har i begynnelsen av tredivetårene hatt sterk sympati for Hitlers måte å ta kommunistene på. Jeg har sympatisert med Francos redning av Spania fra sovjetstyre.

Jeg har vært Grønlandsaktivist og forsvarsvenn i mange år. Jeg er det fremdeles. Jeg ledet opposisjonen mot hr. Quisling på landsmøtet i Fedrelandslaget 1933. Han satt da som formann i Oslo Fedrelandslag og han meldte seg ut noen dager etter.

Jeg arrangerte det første møtet for hr. Quisling da han var forsvarsminister og skjønnte allerede da at han var en drømmer og livsfjern mann, men med store

utsyn; komplett ute av stand til å lede et lands politikk.

Jeg har aldri vært medlem av N.S. Jeg reagerte spontant mot innbryterne da de kom, og anså det galt selv å ta en stilling i offentlig tjeneste, som f. eks. sekretærstilling i landbruksdepartementet under okkupasjonen. Jeg var på slutten av krigen lagersjauer på Gartnerhallen.

Etter krigen mistet jeg denne lagersjauerjob og var for et år sekretær i Norsk Kennel Klub. Siden har jeg redigert og utgitt en avis for hundeeiere.

Hvis De av denne redegjørelse kan finne ut at jeg har vært «Mitläufer» for et eller annet, så kom med beviset. Jeg er og kommer til å være kongetro. Jeg er og kommer til å være en tilhenger av Kiplings og Churchills England. Og jeg anser det for fullstendig vanvittig å holde Tyskland utenfor den vesteuropeiske forbrødring. Likeså vanvittig og skadelig for utviklingen i Norge anser jeg det politiske hevnoppgjør som man har våget å kalle et rettsoppgjør.

Jeg spinner ingen silke på dette standpunkt, hr. Lilleide.

Jeg tror De skal undersøke hos noen som vet hva «Mitläufer» betyr. Kanskje De kan få vite det i Deres nærmeste krets.

Deres
Anders Lange.

18*3-51.

Vårt forbund retter —

— Forts. fra side 1 —

te dette seg i og med den måten som Stortingsmeldingen ble offentliggjort på. Før meldingen så vidt vites ennå var formelt tilstillet Stortinget, ble den straks i september 1950 befordret i trykken gjennom Grøndahl & Søn, utlagt til alminnelig salg og over sendt dagspressen til fremleggelse for lasekretsen. Tross et uvanlig opplag på 10,000 eksemplarer meddeler firmaet Grøndahl & Søn at man er helt utsolgt. Bare dette viser hvilken utbredelse og hvilken betydning dette «partsinnlegg» har fått, uten at det overhode har vært motparten mulig på en endog tilnærmelsesvis tilsvarende måte å kunne få fremlagt sine motanførsler og beriktigelser. Pressens holdning viste

påtalemyndigheten og Justisdepartementet i et siste forsøk på fortsatt å kunne beherske «stemningen», har gått til et såvidt desperat skritt som å sende ut en publikasjon — som Stortingsmelding nr. 64. At Stortinget blir holdt ajour er selvsagt både rett og rimelig. Men det er hverken rett eller rimelig å gjøre dette gjennom et ensidig partsinnlegg, og ennå mindre på et tidspunkt da selve hovedsakene var berammet til innbringelse for domstolen. Beviset for riktigheten av denne oppfatning ligger i selve lagmannsrettens dom.

Hva meldingens spesielle avsnitt angår

foreligger derfor fortsatt ingen grunn for Forbundet for Sosial Opplysning til å gjøre noe med

«Vi er ikke forbrytere»

koster heftet kr. 10.—, innbundet kr. 14.—. Ved kjøp av 10 eksemplarer eller mere 20 % rabatt.

Arne Bergavik, Billingstad.

Flettverksgjerder

leveres i maskestørrelser 25 — 40 — 50 og 60 mm i alle høyder iantill 3 meter. Da etterspørselen er stor vil det være i Deres interesse å bestille straks. Skriv. Vi svarer omgående.

GJÆRDEFABRIKKEN «GREI»
Thor H. Sandorf
Kolbotn

Dimisjonshøvel

Hvem har en brukt, men brukbar dimisjonshøvel 60 a 70 cm. høvelbredde, å selge til en som står aldeles opprædd. Send bill. snarest til dette blads ekspedisjon under bill. nrk. «Dimisjonshøvel nr. 96».

ENEBOLIG TILLEIE

På grunn av omlegging til kornproduksjon, blir nyoppusset leilighet på 4 rom og kjøkken, med vann og vask, tilleie fra 14. april, hvis en av familien vil stelle 4—5 kyr + noen ungdyr i nytt tidsmessig fjøs med melkemaskiner, drikkekar og varmt vann. Omgjengelige folk kan påregne gode betingelser.

PER EGEBERG, Killingmo st., Aurskog. Tlf. 52.

GÅRDSGUTT — (ugift)

Øvet, ansvarsbevisst kar får plass straks på sentralt sted. God bussforbindelse med Oslo.
Harald Dahl, Slattum p.å.

ARBEID SØKES

Tidl. NS-mann, 26 år, alt opp- og avgjort, søker arbeid. Tar hva som helst. Har 6 mndr. ungdomsskole, 6 mndr. handelsskole og en del korrespondansekurs. Har 3 års praksis fra ass. forretning, sertifikat.

Interesserte bedes tilskrive Odd Fiksdal, Nesna, Helgeland.

Takk for oppmerksomheten

i anledning min 75-årige fødselsdag.

Andersskog, Ytre Kvenvær,
20. mars 1951

Anders Olsen.

— det kan i denne forbindelse være nok å nevne navn som Stephan King Hall, Lord Hankey, Churchill, Liddell Hart, Reynaud, Maurice Bardeche og fra den hjemlige front Johan Scharffenberg — og som på forskjellige måter dokumenterer at det bilde av situasjonen, som man her i Norge har søkt å holde oppe, ikke har hatt holdbare farger.

Cverfor denne farge-svikt nytter det lite med fiksativer å la Stortingsmelding nr. 64. De duffer ikke. Her må det nye farger til, lyssterke farger med garantert holdbarhet.

Og nettopp et slikt restaureringsarbeid

Hushjelp

helst yngre, får plass på Totengård fra 14. april - 51, eller senere

Henvendelse
Paul Sukkestad,
Lena — Ø. Toten. Telef. 29 a

Dyktig urmaker

med svennebrev søkes snarest. God lønn kan påregnes. Bill. mrk. «Vestlandsby, nr. 107».

Morrisflex-aksel

1/2" x 8'6", lite br., m. div. deler (6 mm) spes. verkt., slangen 2,80 m., rim. tils. Univers. redsk. for alle verkt. — Henv.

Egil Braadland,
Horgen gård, Onsøy p.å.

Interessert gutt,

flink og pålitelig, får lærerik post for sommeren på fruktgard i Telem., ca. 2 mil fra Skien. Kost og losji i god heim. — Bill. mrk.

En fulltreffer

ARNE BERGAVIK: Vi er ikke forbrytere.

Denne boken — hvis manuskript har passert påtalemyndighetens skjær — er en fulltreffer

ARNE BERGSVIK: Vi er ikke
Stilleisen Norsk Okkupasjonshistorie
forbrytere.

Denne boken — hvis manu- skript har passert påtalemyndig- hetens skjærild og kostet for- fatteren 60 dages fengsel — tren- ger ingen reklamerende anmel- delse. Den anmelder seg selv.

Direktør Bergsvik er en dyktig skribent og han har en større vi- ten om sitt emne enn de fleste. En så omfattende utredning om «rettsoppgjøret» og dets forhisto- rie som denne boken gir, har hit- til ikke foreligget. For hver og en av oppgjørets ofre betyr bo- ken et ypperlig oppslagsverk. — Man finner opplysning om alle oppgjørets faser og konsekven- ser, og man finner nettopp de rammende argumenter som man trenger overfor dem som drives mer av vilje til påståelighet enn av personlig viten. Boken er uundværlig i oppgjørsofrenes bokhyller. Den burde også være spredt i tusenvis innen motstands- fronten.

Kjøp denne boken og gled deg selv! Kjøp den også og gi den bort til den du mener trenger å lese den. Du gjør dem en stør- re tjeneste enn de selv aner.

Direktør Bergsviks bok er en særdeles verdifull tilvekst til vår litteratur, en bølgebryter i en rivende strøm, og et ypperlig opplegg til det revisjonsarbeid som vi står overfor. En leser bo- ken med like stor interesse som glede og vi på opposisjonsfron- ten skylder Arne Bergsvik stor takk for hva han har gitt oss.

Den offentlige «prisbelønning» som er blitt forfatteren til del, tar han selv sikkert med knu- sende ro. Den gjør det overbevi- sende klart at han har evnet å røre ved oppgjørsforvarernes ømme punkt.

Være så boken hermed anbe- falt på det beste til alle «8. Mai»s lesere.

Helge Grønstad.

medlemmer varidealister, er vi det og blir vi det fortsatt. Vi knekkes ikke i vår idealistiske tro på det gode i livet fordi om vi må gjennomgå personlige gjen- vordigheter. Og når det gjelder vårt land, så avskriver vi selv- følgelig ingen som helst ting. Vårt norske fedreland er like meget vårt fedreland i denne stund som det noen gang har vært. Andre kan nok i sin uviten- het prøve å gjøre oss fedrelands- løse. Men selv gjør vi det ikke.

Helge Grønstad.

Sulte- foringen

Jeg erindrer fra fangeoppholdet i en norsk konsentrasjonsleir i 1945 at vi holdt på å sette pipen til, som det heter, fordi vi ikke fikk så meget mat som et voksent menne- ske vanligvis trenger for å oppholde livet. Jeg erindrer at en mann som hadde vært politimester i henved 30 år, en ordfører og rådmann m. fl. klaget til en vakt, at «vi må ha mere mat, ellers sulter vi ihjel.» Da svarte vakten, som forresten hadde sin pleiefar sittende som fange på samme rom: «Nei, dere skal ikke ha mere! Det er bare så vidt vi skal holde liv i dere,» sa han. Det var nok ikke dengang tale om å la oss få pakker fra hjemmet, eller fra norsk, svensk eller dansk Røde Kors, som fangene i tyske konsentrasjons- leire fikk. På Grini fikk man så mange pakker at man ikke greiet å spise opp alt sammen, men måtte sende adskillig til sine hjem. A nei, det var nok NS — som under okku- pasjonen hadde reddet stompene — som fikk svi og bote for det hat som hjemmefronten var ladet med, og som slo ut i lys lue for å «vise hvor gode nordmenn de var». Joda, vi er da et ridderlig folkeferd, kom ikke der! Vi er da en «kultur- nasjon».

TOLA.

Den hårdkokte storpolitikk

kan gi seg mange utslag. Et av de grelleste er vel den nordamerikanske senats forkastelse av forslaget om å sende 2 mill. tonns hvete til det hungerstruede India, et forslag som hadde fått fått utenriksminister Achesons støtte. Senaten henviste kynisk til Nehrus kritikk av USA's politikk. FN-delegatene spøe nå hverandre om dette er begynnelsen på en alminnelig amerikansk ten- dens til å tvinge sin oppfatning inn på de nølende allierte ved hjelp av dollarmakten og under inntrykket av millioner sultende mennesker.

hvilken betydning dette «parts- innlegg» har fått, uten at det over hode har vært motparten mulig på en endog tilnærmelsesvis til- svarende måte å kunne få frem- lagt sine motanførsler og berikti- gelser. Pressens holdning viste også at meldingen var førsteklas- ses oppslagstoff. Så å si samtlige landets aviser gjenga vesentlige utdrag av påtalemyndighetens på- stander, tildels med redaksjonel- le kommentarer som 100 prosent bygget på disse påstander som fastslåtte ting. At de samme aviser — mest over hele linjen — har unnslett seg for å antyde et begynnende tilbaketog ved å ori- entere lesekretsen om konsekven- sen av Langeland—Bergsvik- sakens utfall, er en sak for seg, som for såvidt ikke hører hit i denne forbindelse, men som ikke desto mindre er symptoma- tisk.

Slik det hele har ligget an, har det — for å gjøre saken kort — vært all mulig oppfordring for Forbundet for Sosial Oppreisning til å legge fram forbundsmedlem- menes oppfatning, og som alt sagt var dette også Forbundsledelsens hensikt. Siden i høst har man med sikte på dette gjort forberedende skritt til å la en slik rede- gjørelse utarbeide, slik at den kunne legges fram for Stortinget straks over nyåret 1951.

Når man allikevel på det nå- værende tidspunkt har funnet — i et hvert fall foreløbig — å bur- de la dette arbeide utstå, har det sine følgende spesielle grun- ner:

Det er i dag ikke grunn til

å ta Stortingsmelding nr. 64 med tilhørende bilag så alvorlig som man gjorde i fjor høst. Aksjone- ringen mot de to hovedtiltalte har gitt meldingens tilforlatelighet et grunnskudd hvis virkninger det ikke står i påtalemyndighetens makt å reparere. Tvertimot er det fullt tilstedelig å anta at disse virkninger vil øke både i omfang og styrke såfremt de øvrige sik- tede blir stilt for retten. Det er ingen grunn til å legge skjul på at gjennomføringen av den ordi- nære juryinstitusjon stadig tyde- ligere kommer til å understreke det faktum at almenheten i dag evner å se klarere og mere uhil- det på begivenhetene enn hva tidligere var tilfelle.

Nettopp dette forhold er det også utvilsomt som har ført til at

Nytt kvartal

Husk kontingenten

denne oppfatning ligger i selve lagmannsrettens dom.

Hva meldingens spesielle avsnitt angår

foreligger derfor fortsatt ingen grunn for Forbundet for Sosial Oppreisning til å gjøre noen be- merkninger. Det som skal sies om disse ting bør sies av domsto- lené — og utelukkende av disse — uten at man fra noen av side- ne søker å etablere en forhånds publikumsdom. Det er i så måte syndet mere enn nok gjennom den forføyning som påtalemyndi- gheten har truffet. Forøvrig ble jo også dette sterkt presisert un- der Langeland—Bergsviksaken da lagmannen på det kraftigste protesterte mot at lagrettens medlemmer hadde fått utlevert hver sitt eksemplar av Stortings- melding nr. 64 med bilag. Hvem som var ansvarlig for utleverin- gen ble ikke opplyst. Men det var i hvert fall hverken de tiltalte el- ler deres forsvarere som hadde gjort det.

Noe anderledes ligger saken an når det gjelder de anførsler av mere generell art som meldingen omfatter. Som alt nevnt gir i sær- deleshet kst. riksadvokat Ø. Thommessen i denne henseende et opplegg som meget sterkt ut- fører til en korrigerende gjen- nomgåelse. Ikke minst når han gang på gang uten videre bygger på hendelser og handlinger som dels er sterkt omtvistet eller dels direkte klarlagt på en måte som i virkeligheten gir et ganske an- net faktisk bilde enn det man før mente å kunne holde seg til. Det kan sikkert være både en- kelt og hensiktsmessig å søke å holde seg på den veien som en gang er blitt utstaket uten å la seg distrahere av at terrenget upåregnet har skiftet karakter. I det lange løp blir det likevel min- dre tilfredsstillende. Trass i alt kan en omlegning vise seg både ønskelig og nødvendig.

Formentlig er det ingen som i dag vil hevde

at Undersøkelseskommisjonen av 1945 har sagt de siste og for alle tider forpliktende ord om den norske historien i 10-året 1935—45. Ikke bare har man i den tid som har gått siden kommisjo- nens innstilling forelå, kunnet konstatere at det er kommet for- dagen dokumenter og opplysning- er som var unngått eller unn- dratt kommisjonens oppmerksom- het og som derfor ikke kunne tje- ne de konklusjoner man trakk, men det er også i dag på en over- bevisende måte gjort klart at det ennå holdes tilbake dokumenter av største viktighet for en uhil- det granskning. I tillegg hertil kommer så all den litteratur som etterhånden har sett dagens lys

ter det lite med iksativer a ia Stortingsmelding nr. 64. De du- ger ikke. Her må det nye farger til, lyssterke farger med garan- tert holdbarhet.

Og nettopp et slikt restaurerings- arbeid

er det at Forbundet for Sosial Oppreisning vil be myndighe- tene om å ta opp. Kommisjons- innstillingen av 1946 er alt ube- hjelpelig distansert av tiden. Som disse nå må leses egner stoffet seg i atskillig utstre- king bedre for kritikk enn til veiledning, og som kildemate- riale for framtidens historie er innholdet blitt vesentlig redu- sert i verdi.

I Danmark — for å ta et eks- empel fra et annet land — er den parlamentariske gransk- ningskomite fortsatt i virksomhet og nettopp nå kan man vente en supplerende innstilling fra den- ne komite. I Danmark er man derfor så heldig at man alt straks tok fatt på offentliggjørelsen av samtlige dokumenter fra okku- pasjonstidens offentlige arkiver.

Noe tilsvarende er det vi trenger også her i Norge

Og vi trenger det straks. Over en kvart million norske borgere er rammet av rettsoppgjøret i de siste 6 år som følge av et såkalt «folkekrav». At dette «folkekravet» på vesentlige punkter byg- get på en direkte historisk vill- ledning, øker ikke respekten for de trufne forføyningers rettfer- dighet og rimelighet. Heller ikke er det nødvendig å legge skjul på at «folkekravet» i seg selv er et ganske annet i 1951 enn i 1945. Virkningene av hensiktsmessig- hetens kollisjon med sannheten har tatt til å vise seg.

Megen usikkerhet og megen ulykke

kan om myndighetene ennå i dag — selv om det er sent nok — tar et avgjørende skritt for endelig å søke tingene satt på rett plass. Engang vil det nok allikevel skje. Det vil bare ta en helt unødvendig tid. Og nettopp nå er tiden kostbare- re enn noen sinne. For den en- kelte som for landet. I dette øyeblikk må intet lates uforsøkt for å tilveiebringe den klarhet som er en uomgjengelig be- tingelse for at den rådende splittelse og bitterhet skal ta slutt og nasjonal enighet igjen kunne etableres.

Så inntrengende man kan vil Forbundet for Sosial Oppreis- ning henstille til Stortinget som vår øverste besluttede myndig- het å åpne de ennå lukkede arki- ver og å nedsette en helt igjen- nom nøytral og uhildet nemnd til å gjennomgå og behandle det

Interessert gutt,

flink og pålitelig, får lærerik post for sommeren på fruktgard i Telem., ca. 2 mil fra Skien. Kost og losji i god heim. — Bill. mrk. «Telemarksbonde, nr. 114» i eksp.

En pike

som vil lære barselpleie kan få plass (som elev) i april måned. Gunda Lyngaa, Skien.

SANG — MUSIKK

Personer med interesse for sang og musikk kan få bli med under ledelse av organist i Kristent Samband, Keysersgt. 1, Oslo. Henv. på møtet hver søndag kl. 19, eller til sokneprest Andersen, Ski.

Hjelp i huset

søkes av eldre ektepar.

E. Grill Fasting, Våler i Solør

Dressen kan vi sy —

hvis De har stoff med tilbehør. 20 års praksis. Skriv etter mål- skjema. Sylønn kr. 77.—.

P. Sporsems Konfeksjonsfabrikk Aukra

Stuert,

sertifisert, 33 år, tidligere NS. 2 års praksis i bakeri, og fra passasjerbåter, ønsker arbeide i land. Hotell, pensjonat eller lign. Bill. mrk. «Arbeidsglad, nr. 112»

stoff som nå er tilgjengelig eller blir gjort tilgjengelig, og som Undersøkelseskommisjonen av 1945 ikke hadde adgang til å byg- ge på.

Blir dette gjennomført på en saklig uangripelig måte

tjener man landets beredskap i en vanskelig tid vel så meget som ved bevilgning av store summer til det direkte forsvar.

Vårt Forbund har ut fra de synsmåter som her er gjort gjel- dende funnet å burde avstå fra noen ytterligere kommentar av Stortingsmelding nr. 64.

Vi uttaler i stedet det håp at Stortinget vil foranledige den løsning som et hvert sannhets- og rettsbevisst menneske i dette land i dette øyeblikk venter og er innstilt på.

Ærbødigst

Forbundet for Sosial Oppreisning

Hroar Hovden, formann. Anders Hafskjold nestf. Helge Grønstad, sekretær.

Nordmørspostens Trykkeri

ØNSKER DE ET MALERI

vakkert og korrekt gjengitt etter foto eller etter naturen

av Deres

HYTTE-

GÅRD eller

VILLA. Så

RING:

600042

ELLER SKRIV TIL

OG FORSØK:

OLA Cornelius

-STENSGT. 5

-han greier det nok!

Hemmelighetskremmernes selvforsvar

Av overrettsadvokat Erling Ueland

SIN BOK Norske Aktstykker har Scharffenberg offentliggjort en del hemmelige stortingsdokumenter fra før krigen.

På grunnlag av disse og andre dokumenter kommer Scharffenberg til en slutning som burde sjokkere mange, nemlig den at det tyske angrep på Norge i 1940 ikke var folkerettsstridig, og at det var provosert fram av trusler og direkte folkerettsstridige handlinger fra Englands og Frankrikes side.

Stortingets presidentskap har følt seg krenket over at aktstykkene er lagt fram av andre enn Stortinget som har eneretten og som ikke har gitt tillatelse.

Det har derfor påtalt Scharffenbergs fremgangsmåte -- sannsynligvis med en viss formell rett.

Men la oss se på et par andre sider av saken:

1. Er det noen reell grunn for at disse dokumenter ikke skulle bli offentliggjort straks etter krigens slutt? Vi må her ta som utgangspunkt at i et demokrati skal det være minst mulig hemmelighetskremmeri om offentlige spørsmål.

Under overskriften «Den andre siden av saken», skrev o.r.sakfører Erling Ueland følgende i Stavangeren 18. januar:

Av hensyn til fremmede makter må denne regel brytes nå og da. Men hvilke fremmede stater skulle føle seg krenket i dette tilfelle? Tyskland? Den slagne fiende? Eller de allierte? De som ville gjøre invasjon i landet? Les Scarffenbergs bok og svar oss så etterpå. Finnes det noen av de offentliggjorte aktstykker som kan sette forholdet til fremmede stater på spill?

Er dette ikke tilfelle, så reiser seg dette spørsmål: Er det utenforliggende hensyn som har spillet inn når dokumentene ikke er lagt fram?

Er det mindre god statsmannskunst som skal holdes skjult?

2. Det er en kjent sak at påstanden om at det tyske overfall på Norge var utilbørlig og folkerettsstridig har spillet en stor rolle under og etter krigen. Blant annet har der vært meget fremme under rettsoppjøret. Det har vært en vesentlig del av bakgrunnen for fordømmelsen av NS-folkenes opptreden.

Under disse omstendigheter reiser seg det spørsmål: Kan det forsvares at aktstykkene først er blitt offentliggjort nå?

Erling Ueland.

Den tyske politikk —

— Fortsatt fra side 2 —

kommissar oppnevnte såkalte konstituerte statsråder som sjefer for Departementene, senere ble benevnelsen omgjort til ministre. De hørte for størsteparten til NS, for en mindre del ikke partibundne fagfolk. Quisling fikk som partifører kun indirekte innflytelse på regjeringen, vesentlig da på de statsråder som tilhørte hans parti.

Først meget senere 1. 2. 42 kom det til en regjering med Quisling som regjeringssjef og denne ble i funksjon til krigen var slutt. Den bestod da kun av NS medlemmer.

JEG HAR FOR FØRSTE GANG MØDT QUISLING I BERLIN,

da han var på besøk der. Dengang ledsaget jeg ham også på flyturen til Oslo. Jeg ser ham ennå sittende overfor meg i flyet. Vi snakket ikke meget med hverandre underveis fordi det var vanskelig i larmen fra motoren. Da den norske kysten kom i sikte ble Quisling livligere, og

direksjonsbygning for et rederi, men som virket som et fremmedlegeme i det klassiske Stuckslott

VED DISSE YTRE LIVSFORMER

kunne man anta, at man i personligheten Quisling hadde med en krigersk diktator å gjøre. I virkeligheten var han mer en lærd enn en politiker, ihvertfall ingen agitator som kunne trekke folkemassene i demagogisk bånd. Han forsket og grublet mer enn han handlet. Den som har sett hans arbeidsværelse med bokhylder til opp under taket, og har sett hvordan han med ett eneste grep trakk ut det bind han søkte, den vet, hvor Quisling var hjemme i sitt bibliotek og hvordan han forsket og arbeidet.

Han kjente grundig den norske historie, men også de øvrige europeiske folks politisk historiske sammenheng. Framfor alt visste han beskjed om Russland. Hans sympati for det russiske folk, som jo også hans hustru, stammet fra stod i sterk motsetning til Bol-

8. Mai er en slyngels siste tilflukt

Factum tacendo crimen facias acrius

(Din skyld å nekte du forsøker, (forbrytelsen du derved øker.)

Av H. F. K.

Bør ikke dagens makthavere de noe å frykte ved å forholde seg passive?

Blegge seg dette tankepråk av Pubillius Syrus på hjertet? Titusener dømtes som forrædere etter lover gitt tilbakevirkende kraft. Ved hjelp av historieforsknings, ensrettet presse, provokatører og hr. Berggrav røkla «de gode nordmenn» etter krigstiden. Det lykkedes å føre nesten hele folket bak lyset.

Ansvar for denne grenseløse forbrytelse faller heldigvis på et fåtall. Et fortlumlet folk er uten ansvar. Det nytter ikke lenger for denne kikk å be om ro. Ro får de ikke så lenge de lever, hvis de ikke gjør avbitt og tilstår sin brøde. Da kan de gå i fred. Vi ønsker såvisst ingen hevn.

Hva nytter det med «Folk og Forsvar» ledet av menn som har gjort seg skyldig i alt det folket nu skal verge seg mot?

Er det den bunnløse urett som nu skal forsvares mot ytre fiender?

Hva har egentlig dagens makt haver og lovmakere å si de «folkedemokratiske» stater.

Da anledningen bød seg den 8. mai 1945 bolsjeviserte «de gode nordmenn» straks rettsvesenet og anvendte revemat. Hva annet «slave-leire» etter beste øst-stil. Foret fangene med 8—900 kal. og aneidte revemat. Hva annet gjorde Sovjet i de av dem okkuperte områder? Det forteller i alle fall dagens aviser. Hvis der ikke lyves også om disse ting.

Dagens makthavere har dog en unnskyldning, de gjorde bare som de var opplært til i sin ungdom, dengang «Det brukne gevær» og «Sigden og Hammeren» prydet jakkeoppslaget. Men hva med Paal Berg, Solem, Berggrav & Co. og de flere hundre jurister og borgerlige redaktører? Var de også blitt bolsjevisert av okkupasjonstiden? Eller ville de dele

de noe å frykte ved å forholde seg passive?

Nå skal den samme gjeng verge landets frihet for oss. Friheten vil si det samme som rettsstaten. Var det da ikke best først å gjenreise denne? Hva skriver ikke Statsminister Gerhardsen i «Tillitsmannen» Arbeidernes Aktetrykkeri 1935.

«Ved å påvirke den vernepliktige ungdom i og utenfor tjeneste må militærvesenet gjøres uskikket som organ for den herskende klasse i dens kamp mot arbeidernes fremmarsj og som redskap ved avgjørelsen av mellomfolkelige tvistigheter.»

Den gang var parolen, at hvis krigen kom skulle våpnene vendes innad, det vil si hvis Sovjet kom for å befri den norske arbeiderklasse fra kapitalist-åket. Stakkars det norske folk som nå skal ledes av de menn som påførte oss okkupasjonen, ødela rettsstaten og som nå i allianse med «kapitalistene» skal verge land og folk.

De skammer seg ikke ved nå å være, hva de tidligere kalte «kapitalist-lakeier» og drive med «kongefjesk». Er det så deilig å ha makten, mens brødet blir dyrere for den arbeiderklasse som har svettet dem fram. Den gamle Hambro tier, et kastret borgerskap ligger ved herrenes føtter. Hva er det da man vil verge? Er det oss som ligger makthaverne på hjerte? Nepe. Nei, det er klikken som skal reddes. Derfor fallbyr man frekt 270,000 nordmenn. Det er ungdommen, som nu skal være «redskap ved avgjørelsen av mellomfolkelige tvistigheter».

Er det noe håp for et folk som er stupid og ikke reagerer på slike ting? Våpen skal vi få låne, mat får vi, men hvor skal vi hente kampmoralen fra?

UKEN

DEN AMERIKANSKE HÆR

i Tyskland holder nå på med å innrullere 2500 omhyggelig utvalgte utlendinger som regulære soldater, med delte krigsministeriet 24. 3. Tyskere eller folk fra Marshallplan- eller Landpaktland vil ikke bli rekruttert. Utdannelsen skal foregå i USA, og tjenestetiden er 5 år. (Politiken, 25. 3. 51).

EGYPT AKTER

å holde fast på sin rett til å under søke fartøyene som passerer gjennom Suezkanalen eller i andre egyptiske territorialfarvann, framholder statssekretær Hakky Pasha. ..Så lenge som Egypt anser seg å være i krig med Israel har vi rett til å forsikre oss om at ingen krigsviktige varer, først og fremst ikke bensin, når fram til Israel, sier han. Som kjent har en rekke land protestert mot disse undersøkelser. (Dagspostn, 24.3.51).

INDONESIA

har satt inn 27 bataljoner mot den fanatiske Dural-Islam organisasjon på Java. En talsmann for forsvarsministeriet har uttalt at hæren har tatt tilfange 10,000 terrorister i Java og Madura. Manchester Guardian, 20. 3. 51).

UNDER ARBEIDET

med opptakelser til Rommel-filmen «Ørkenreven» i Frankrike, gikk for kort tid siden endel franske teknikere til strelk med den begrunnelse at de ikke ville være med å lage en slik film. Foranlediget av en anmodning fra en medarbeider i «New York Herald Tribune» skrev da produksjons-sjefen i «Twentieth Century Fox», mr. Henry Hathaway, en redegjørelse for hvordan innspillingen var kommet i stand, hvorav vi gjengir følgende:

« — — — fikk vi av den franske regjering den nødvendige approbasjon, hvorefter manuskriptet ble offisielt godkjent gjennom Centre National de la Cinematographie som er en avdeling av Ministeriet for Handel og Industri. — — — — — hensikten med fremstillingen av «Ørkenreven» er gjennom personen Rommel å avsløre korrupsjonen og ubarmhjertigheten, griske-

Kristent Sambands årsfest.

Søndag 4. mars kl. 19 hadde Kristent Samband i Keysersgt. 1 i Oslo sin årsfest. Lokalet var helt fullt. Tre prester talte, en kapellmester spilte violin. En organist med 10 års datter åpnet festen med et firhendig preludium. Det var en takkens fest til den allmæktige Gud som hadde tillatt mange hundre mennesker å komme sammen om Guds ord gjennom et helt år — det første år i Kristent Samband. Vi fikk oppleve sannheten av at man skal ikke forakte den ringe begynnelse.

Ved denne fest likesom ved tidligere møter var det flere tiårisende, endog langt bortefra. Vi fant hverandre, forstod hverander, følte med hverandre. En underlig enhet på kristen, bibelsk grunn bandt oss sammen. — Felles motgang og vanskeligheter gjorde at vi forstod hverandre. Det var hårdt prøvet, ærlige mennesker som her traff hverandre. Aldri har det vel i Oslo vært en kristelig forsamling, hvor de motende har forstått hverandre og følt med hverandre som denne forsamling gjør. — Kristen enhet og samkjensle! Stiftelsen, sokneprest Andersen ledet.

Skjærtorsdag var det atter en høytidsstund i vårt lokal som er blitt så kjær for oss. Da var der først tale ved to prester. Skjærtorsdagens og langfredagens nye evangelium ble lagt fram for forsamlingen. Høydepunktet var da de to sokneprester forrettet den hellige nadverd og vi fikk merke samfølelsen med Kristus gjennom Jesu legeme og blod i nadverdens hellige sakramente. Vi følte oss hensatt til den første kristenditt, hvor de første kristne fikk oppleve Guds samfund midt under forfølgelse og hat. Denne nadverd er den første offentlige nadverd som er holdt siden 1945 ved «utstøtte» prester. — Forsåvidt er det en milepel i norsk kristenliv. Mätte Herren forunde oss a styrkes ved flere slike Herrens måltider i fremtiden. Det er åndelig mørkt i Norge i dag, derfor trenger vi til å finne hverandres hender rundt nadverdbordet. Gud gi, at de 74 gjenværende «utstøtte» teologer kunne lyse opp i tidens mørke!

Søndag 15. april holdes fest. Sokneprest Eystein Poulsen har lovet å tale. Tilreisende kan på forhånd skrive til sokneprest J. Andersen, Ski, som vil forsøke å ordne alt på beste måte. Ref...

DE FORENTE STATER

har fordoblet sine vepnete styrker siden invasjonen i Korea den 25. juni 1950. Tallet fra den gang, 1.453.000, er nå vokst til 2.900.000. (Daily Mail, 22.3.51).

nyheten i Oslo. Jeg ser ham ennå sittende overfor meg i flyet. Vi snakket ikke meget med hverandre underveis fordi det var vanskelig i larmen fra motoren. Da den norske kysten kom i sikte ble Quisling livligere, og over Oslofjorden lysnet det i hans ansikt. Man merket gleden over hjemkomsten. Jeg har i de følgende år sett Quisling ofte og minnes mang en samtale jeg har hatt med ham. Han må vel også i tidens løp fattet endel tillit til meg for han kom overfor meg etter hvert mer ut av den ellers vanlige tilbakeholdenhet. Derfor har jeg lært å kjenne hans oppfatning. Jeg har alltid følt kun akthelse for ham.

VIDKUN QUISLING VAR EN STOR,

bredskuldret mann i middels alder. Han hadde blondt hår, blå øyne. Overhodet hadde denne kjempen alle en Germaners ytre kjennetegn. Hans gang virket nesten tungvindt som det ofte er tilfelle med store mennesker. — Hans holdning var oppreist, hans bevegelser rolige og avmålte. På hans staute skikkelse satt en stor hjernesalle. Hans høye panne var gjennomfuret av dype folder. Kun sjelden gikk et smil over det alvorlige ansiktet, men da var det vennlig, nesten blødt. Quisling var taus og virket nesten sjenert. Men når han talte da merket man, hvor kunnskapsrik han var. Jeg så Quisling som oftest sivil, kun ved offentlige anledninger bar han en mørkeblå uniform uten distinksjoner, og dertil en lysgrå kappe og en sort lue.

MENS QUISLING SOM PARTIFØRER

kun hadde hatt et lite kontor i en forretningsgård, residerte han senere som ministerpresident i det kongelige slott i Oslo for enden av den berømte Karl Johans gate. Dit inn drog han imidlertid kun motvillig. Men det var under det sterke belegg av tyske kontorer ikke noen offentlig bygning ledig for ham. Skjønt gjennomsnittsnordmannen før krigen ikke har følt noen særlig høyaktelse for kongen, så hadde Quisling forståelig nok motvilje mot å innrede sitt presidentkontor i det forlatte kongeslott. Den fryktede offentlige kritikk uteble da heller ikke, idet den hittil lite bemerkede kongen stadig mer ble gjort til symbol på motstanden mot okkupasjonsmakten. — Etterat Quisling først engang var dratt inn i slottet har han ikke mer veket tilbake for å la innrede et mørkpanelt arbeidsværelse med lærstoler, slik som det kanskje hadde passet best i en

historie, men også de øvrige europeiske folks politisk historiske sammenheng. Framfor alt viste han beskjed om Russland. Hans sympati for det russiske folk, som jo også hans hustru, stammet fra stod i sterk motsetning til Bolsjevismen. Den politiske nåtids vurdering stillet han under en historisk fortids aspekter. Det er hans skjebnes tragedie, at han er gått seende i undergangen. — Han hadde tillitsfullt stillet seg på Tysklands side fordi han i Tyskland hadde sett det eneste pålitelige bolverk mot den røde flod fra øst. Og han hadde også trodd at Tyskland ville gjennomføre en uegennyttig sammenslutning av europeiske folk som likeberettigede medlemmer av et større samfund. Da så den tyske politikk gikk veier som forekom ham å være feilaktige, da har han sagt fra. Det er på ingen måte slik at Quisling av opportunistiske grunner har stillet seg på tysk side, og at han var en kritikkløs Mitläufer med tyskerne. Nei Quisling hadde en egen oppfatning også hva de utenrikspolitiske spørsmålene angikk. Det har foresvevet ham en europeisk sammenslutning under germansk førerskap — ikke i fiendtlig motsetning til Russland, men i bevisst avstandtaken fra Bolsjevismen.

QUISLING VAR SELV-SAGT NØDT

til under krigen å underordne sine innenrikspolitiske foranstaltninger under et utenrikspolitisk mål — seiren i Europa. Likevel har selv hans motstandere måttet anerkjenne hans og hans medarbeideres forvaltningsarbeid. — Man har denne intakte forvaltning å takke for, at unødig innblanding av okkupasjonsmyndighetene ble avverget, at produksjonen av levnedsmidler ble opprettholdt, at sosiale tiltak ble gjennomført og at alt overhodet ble gjort for å gjøre det norske folks livsbetingelser gjennom krigen så levelige som mulig. Endelig har også Quisling begynt med innførelsen av Nærings- og Kulturtinget — representert ved førende menn på alle områder — for å legge grunnen for det nye norske statsvesen.

DET OVERVEIENDE FLERTALL AV HANS LANDSMENN

har ikke forstått hans politiske hensikt. De kjente ikke hans fjernere europeiske mål og følte spillemåten innenriks som en varig innskrenkning i den personlige frihet og som vilkårlighet. Videre er nordmennene i sitt vidtstrakte land, med sin temmelig høye levestandard og sine demo-

prydet jakkeoppslaget. Men hva med Paal Berg, Solem, Berggrav & Co. og de flere hundre jurister og borgerlige redaktører? Var de også blitt bolsjevisert av okkupasjonstiden? Eller ville de dele kaken sammen med militærnektene og forsvarsnihilister? Hadde

Til venner i Oslo og omegn

Det er lenge siden jeg tenkte å sende en liten hilsen til eder og fortelle dere om det arbeide som sokneprest Johs. Andersen har begyndt i Keysersgt. 1, her i Oslo.

Møtene har nå pågått et år, hver søndag aften kl. 19, og skal fortsette likedan framover.

Jeg vil gjerne få gjøre våre venner oppmerksom på disse kjære sammenkomster om Guds ord og be dere komme til møtene. Det er et meget prisverdig arbeide pastor Andersen her har tatt opp.

De første planer om et slikt arbeide ble drøftet av oss allerede i 1946 på Ilebu. Men forskjellige vanskeligheter og hindringer har sinket oss. Vi er takknemlig til Gud fordi han har vel-signet arbeidet i det år som er gått og vi ser opp til ham for hans hjelp også i framtiden. Dette kjærlighetens arbeide er særlig tiltentk våre venner, som — lik oss selv — har lidt urett og som — for manges del — derfor kanskje kjemper med de mange spørsmål og tanker som egentlig bare Gud kan besvare og berolige for.

Så vær da hjertelig velkommen til Kristen Sambands møter hver søndag kl. 19 i Keysersgt. 1, Oslo.

Lars Rabben.

kratiske tradisjoner meget mer individualist enn midteuropeeren i sine trange overbefolkede områder. Og endelig kommer det til, at enhver politikk, som støtter seg til en okkupasjonsmakts basjonetter psykologisk står under et ugunstig tegn.

Derfor ble gode tanker fra Quislings studierom u hørt og uforstått. For den brede offentlighet egnet de seg nok ennå ikke. Og jo mer den militære utvikling gikk Tyskland imot, destomindre ble utsikten til å skaffe tilhengere for slike planer i Norge.

Avgjørende for Quislings politiske utvikling var engang hans russiske opplevelser og senere de erfaringer han som statsråd gjorde med hensyn til den demokratiske statsform. Demokratiet hadde etter hans mening sviktet ihvertfall i utenrikspolitikken og i forsvaret. Og i det bolsjeviki-ske Russland så han Europas farlige fiende av imorgen oppstå. . .

twistigheter».

Er det noe håp for et folk som er stupid og ikke reagerer på slike ting? Våpen skal vi få låne. mat får vi, men hvor skal vi hente kampmoralen fra?

Var det ikke på sin plass at her ble holdt en indre rengjøring så man fikk noe å slåss for? I dag er det faktisk ikke annet å verge enn maktthavernes maktmisbruk.

Gi oss først RETTSSTATEN tilbake, fei bort rettsvikerne. — Skap en opinion som ikke tåler folk i ledelsen som har blod på hendene.

De samme menn som nu leder folket ville vært «utrenset» i USA. Der tror man nemlig ikke på konvertitter. Med god grunn. Tror noen på dem her?

I uminnelige tider har man brennt eller spikret opp folk som levet for sin tro og sine idealer. Der har vært spikret flittig her i landet siden 8. mai 1945 av dem som svek sine.

Vi får leve i det håp, at en vakker dag treffer d'herrer fingeren og bommer spikeren. Vår oppgave er å hjelpe til å gjøre dem skjelvhendt.

«... når det gjelder okkupasjonens historie, får vi bare vite det som stortinget finner passende», skriver «Folketøren» som er organ for Militærvet, som skrev denslags, vilde det bli sambandet i Bergen. Hvis det var bare avsett med de gjennom seks år opparbeidede argumenter at det er «nazistene» som er ute og går. Men denne gang kan selv ikke stortinget bruke et slikt argument. Riktignok svek stortinget dengang det skulle være «nødankeret i farens stund», som det sies ved høytidelige anledninger, og det har vi alle fått lide for. Men at det skal svike også når det gjelder de historiske sannheter, er av den art det ikke kan påberope seg krav om hele folkets aktelse og tilslutning. — Man får følelse av å stå overfor en politikkernes fagforening. Og det er «Folkets kårne!» Er det ikke lenger en eneste mann, som vil, orker og kan tale Roma midt imot? Eller har «Det nyttier ikke» mentaliteten gjort at kritikken uteblir. Da er det galt fatt her i landet!

Kransen som uteblev.

Malmøbladet «Vågen framat» finner vi følgende:

«Vid Mannerheims bår lågo kransar frå kung Gustaf Adolf i blågula och kung Frederik med rødvita band. Men Håkon den stores krans sagnades. — Mannerheim var på fel sida under kriget. Av hänsyn til den svenska tryckfrihetsförordningens bestämmelser kunna vi icke säga ut, vem som i dag är en skam för Norden.»

som er en avdeling av Ministeriet for Handel og Industri. — — — — — «— — — hensikten med fremstillingen av «Ørkenreven» er gjennom personen Rommel å avsløre korrupsjonen og ubarmhjertigheten, griskheten og ondskapen innen nazi-regimet. — — Vi bestreber oss ikke så mye på å fortelle Remmels skjebne, som på å benytte ham som et middel til å fortelle den høydramatiske historien om ødeleggelsen av et regime innenfra — — —». (Die Zeit 15.3.51).

EN AMERIKANSK

offiser har uttalt at FN-styrker har fått ordre om ikke lengere å benytte benevnelsen «38. breddegrad». Noen annen benevnelse på grensen mellom Nord- og Sydkorea er på den annen side ikke blitt foreslått. (Dagsposten, 24.3.51).

DEN ØSTERRIKSKE JOURNALIST

Peter Martin Bleibtreu som ved juletid skapte røre om sitt navn ved å påstå at han hadde forsynt Göring med den giften som satte denne i stand til å narre boddelen i Nürnberg, er blitt arrestert av det tyske politi. Som kjent tok Göring gift den 15. okt. 1946 bare tre timer før han skulle henges. Bleibtreu vil bli anklaget for delaktighet i selvmord, noe som straffes like så strengt som delaktighet i mord. Bleibtreu har solgt en rekke artikler til tyske ukeblad, hvor han i detaljer forteller hvordan han har vært «giftbringer». Dette er likeså godt som en tilståelse, men politiet mener imidlertid at artiklene er skrevet mere av sensasjonstyst og for å tjene penger, enn fordi han virkelig har vært skyldig. (Berlingske Tidende, 25.3.51).

EN TALSMANN FOR

det ment uttalte den 19. ds. at forslaget om å stille det iberiske farvann under kommando av en amerikansk admiral ble framkastet fordi dette område innenfor Atlantpaktens sjøforsvar omfatter farvannene utefor Portugal og en stor del av Spania, og det ble antatt at Spania ikke gjorde så en britisk admiral som kommandant her. (Manchester Guardian, 20.3.51).

EN SVEISER VED

Burmester & Wain ble forleden slått ned av noen arbeidskamerater og til sist med en trøle over hodet kastet i vannet. Bak dette overfall lå beskyldninger mot sveiseren for å ødelegge kameratenes akkord ved å arbeide for hurtig. B. & W.s ledelse har nå innlevert anmeldelse til kriminalpolitiet i anledning overfallet. (Berlingske Tidende, 25.3.51).

«THE FESTIVAL OF BRITAIN»

er på offisielt hold anslått til å bringe et tap på 9,687,000 pund, eller ca. 193,000,000 kroner. (Daily Mail, 17.3.51).